

Nro 30.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 15 dik napján 1794.
esztendőben.*

Hadi Történetek és Környülállások.

Luxenburgnál számos Frantziaság gyülekezik ölzve, miért, mitsoda indító okból, minémü fel-tétellel? nem tudatik. E' végre sok Cs. K. regementek parantsoltattak oda marsirozni. — *Perl* mellett, *Triertől* 5 órányi járó földre bé tsapván az ellenség a' *Treviri* Vál. Fejedelemségbe, mindent fel prédált, magát a' nevezett várost fel gyújtotta, és a' mi több, sok szegény alszonyt özüz anya meztelen szekerekbe fogott, 's velek vitette el a' sebbe esteket. — Ezeknek a' gonosz Frantziáknak meg zaboláztatásokra *Melás* Generál Májor küldetett 6 ezer emberrel, és egynéhány

ágyúkkal, a' Palatinus huszár rögementéből is 500-an parantsoltattak oda marhozni, a' kik bizonyosan Frantzia vérről fogják szomjú kardjaikat meg itatni. Hogyha békesség nem talál lenni, így osztán nem sokára öszve fog a' két hadakozó fél tsapni. Rézfünkről ez a' nehézség vagyon, hogy a' hol a' Frantziák meg fordúltak, ott mindent elpusztítottak, és így, ha csak eleséget nem visznek magokkal seregeink, sokat kelleik sékiek szenvedni.

Márt. 26 dikán *Fürnes* mellett meg támadták az Anglusok a' Frantzia vigyázó seregeket, és 250 embert le is szabdaltak közülök. A' vissza futottak *Bergüesben* segítséget kapván, vissza mentek az Anglusok ellen, és minekutána hátrább nyomták volna őket, vissza vették előbbi tanyájokat. A' *Nieuportban* eddig quártélyozott Hassusok *Meninbe* masiroztak, helyekre számos *Hannoveránusok* mentenek. — *Nieuport* környékén körös környül egygy órányira, minden élő fák le vagdaltattak. *Beaumont* mellett épitetett sán tzolásainkat meg támadván a' Frantziák, véres ütközet támadott közöttök, mind két részről sok ember el hullott, és a' mint szomorúan értettük, a' nevezett városnak egygy részét meg emészette az ágyúzás által gerjesztett tűz. — Az Angliába ment Hassusok ismét vissza mentek Belgyiomba. — Nem régiben által menvén *Mihalovits* szabad serege a' *Sambre* vizén, egygy Frantzia faluba bé nyomúlt, holott a' lakosok ablakjaikból és ajtaikból lövöldöztek embereinkre, le is ejtettek eggynehányat közülök, mellyen a' miéink meg boldzonkodván, kardot rántottak, 's valakit elől utól értek, minden nemnek és kornak való kedvezés nélkül öszve aprították, a' falut pedig felgyújtották.

Roburg hertzeg oda hagyta immár *Valencziát*, és *Engle-Fontaine* nevü helységbe, melly a' Mormáli erdőségnek utólsó végénéi, *Landrecy*, és *Quesnoy* közt fekszik, helyheztette kvártélyát. Illyenképen jó mellze bé nyomúlt az Austriai tábor a' Fran-

tzia földre, annyival is inkább, mivel a' készülétek szerént, leg elsőben is vagy *Landrecy* vagy *Bouchain* vétetik ostrom alá. — A' *Namur* vidéken feküdt *Latour* Gróf corpora a' Hollándiai seregekkel ölzve kaptsolván magát, *Givet* eleibe nyomúlt az Orániai örökös hertzegnek kormányozása alatt, kétség kívül olly feltétellel, hogy a' nevezett erősséget körme közé kerítesse, mellynek el nyeretése által, mind a' *Namuri* Grófság, mind a' *Leodiai* püspökség megmenekedne az ellenség bé ütésének félelmétől. — Eggy *Brüsszelben* *Mártiusnak* 30-dikán költ levél azt befzéli, hogy 32 ezer Pruffzus vétetett volna Angliai zsoldba, a' kik egyenesen a' Belgyio-mi földre fognak masirozni; melly hirnek mindazáltal mind addig hitelt nem adhatunk, valameddig vagy a' *Londoni*, vagy a' *Berlini* levelek által meg nem erősítetik. — A' *Pichegrü* Fr. Generál vezérlése alatt lévő patrióta seregek is szüntelen való mozdulásban és készülétkben vannak, és még több seregek is várattatnak *Picardiába*, mellyek *Cameracum* környékén fognak letelepedoi. Innen ki tettzik, ha csak nem fortélyoskodik *Pichegrü* uram, hogy ő seregeiknek derekára közzörüli fogait, mellyet jókor észre vévén vezérjeink, egynéhány batalionok és escadronok küldettek *Landrecy* környékére a' tábornak jobb szárnyától. Minthogy pedig ezen rendelés által a' Gróf *Clerfait* hadi tármester kormánya alatt lévő sereg nagyon meg gyengítettett volna, tehát Angliai seregek parantsoltattak amazoknak helyekre menni.

Eggy más *Brüsszelből* jött levél azt jelenti, hogy hat escadron cavalleria fog oda menni a' Fels. Császárnak őrizetére, és táborba való követésére. A' *Courtrayi*, és *Izomzé*d vidékeken feküdt Anglia seregeknek eggy része múlt hónapnak végén *St. Amandba* Fr. Flandriának kistiny, de erős váraskája alá masirozott, mind azért, hogy *Condét* és *Marchiennest* fedezze, mind pedig, hogy *Bouchaint* izemen tarthassa. — *Márt.*

29-ik napján meg támadták a' Frantziák *Landrecy* környékén táborozó seregeinket, vissza nyomták külső tábori vigyázatainkat, 's három falut el is foglaltak. Több seregek menvén vitézeinknek segítségekre vissza fordultak, el vétetett tanyáikat vissza vették, az ellenségből 500 embert levágták, és 5 ágyút 's 3 munitiós szekeret el nyertek. — Ezen történetről illyetén bőv jelentést küldött a' *Bétsi Fels. hadi Tanátshoz Koburg herczeg.* — Minekutánna, *úgymond Koburg hertzeg,* el tökéllette vala magában *Pichegrü Fr. Generál* hadi seregének derakával, melly 36 ezer emberből állott, *Avesni és Cambrayi* táborából, *Cateau-nál* feküdt táborunk ellen menni, azt el foglalni, és ugyan *Cambrayból Beauvoy* felé ment *colonnéjával* magát öszve kaptsolván, erősségeinket meg támadni; *Mártziusnak* 29 dik napját követett éjjel, éjfél tájban parantsolatot adott a' marsirozásra. Ki indúlt seregét hat *colonnéra* osztotta fel, mellynek égyike *Bois l' Eveque* mellett készült fa erősségünk, avagy bé vágatott erdők; másika *Pomereul*; harmadika *Basnyau*; négyedike, ötödike, és hatodika, különböző utakon *Reumont és Troisville* ellen mentenek, 's mindenüt vissza nyomták külső tábori vigyázó seregeinket. *B. Kray Cs. K. Generál Májor,* a' ki *Cateau-nál* lévő sántzaink mellett 12 *escadronnál*, három *granatéros*, 's egy gyalog *batalionnal*, és egynéhány *véghelyi 's Tyrolisi stutzosokkal* állott, értesére esvén az ellenségnek közelgetése, ki rukkolt, és a' midön három *colonné* Frantziáság olly közel ment volna hozzá, hogy a' nevezett várost *haubitiz gránátjaival*, sántzainkat pedig mind *kártátsaival*, mind *apró fegyverének tüzével* érdekelhette, egynéhány ágyúkat vonatott ki nevezett *vezérünk*, és nemcsak meg némitotta az ellenségnek *ártillériáját*, hanem szerentséssen vissza is nyomta a' Frantzia *colonnékat*, 's nem keveset le apritatott azok között *lovas escadronyai* által.

Azonközben *Mihaljevich* Obester vezérlése alatt lévő seregeinket is, mellyek *Pomereul* nevű helységnél le vágatott erdő háta megett vigyáztanak, vissza nyomta egy más Frantzia colonné, *Orst* el foglalta, és kevésbe múlt, hogy *Mihaljevichnek* seregét egészen környül nem kerítette. Mellyet látván e' most említett Obester szép rendel, és kevés veszteséggel ki ment *Pomereul* mellett lévő redutáiból.

Tsak hamar ezután vissza nyomattatott seregeinknek segítségekre egynéhány batalionok és escadronok érkezvén a' lárma piatzra, *B. Werneck* G. Májor rajtok hajtott a' Frantziákon, és balra *Mihaljevich* Obestert, jobbra pedig *Kavanagh* vasas regementének Obristlájtnántyát *Pálfi* Grófot küldvén az ellenség ellen, minden felől szorongatta, és ezen okos rendelései által zürzavarba ejtvén kakas uraimékat vissza verte, a' midön nevezett Gróf *Pálfi* Obristlájtnánt vasassaival és az Uláhnusokkal utánnok eredvén, 5 ágyút, és 2 puska-poros szekeret vett el tőlök. Az ellenségnek üzésében rendkívül való bátorságot, és vitézséget mutattanak *Salamon* hadnagy, *Kavanagh*, és *Bogdán* fő hadnagy az Uláhnus rgből. *Pomereul* nevű helységnek, és az ott lévő redutáinknak visszavétetések után, egy jó nagy battériát hányattott *B. Werneck* az ott lévő tetőkön, és mind onnan, mind másunnan keménnyen tüzeltetett az ellenségre. A' *Reumont* és *Troisville* közt állott Frantzia colonnének jobb szárnya, mellyet egy nemzeti biztos vezérlett vala, látván bal szárnyának szerentsétlenségét, semmit sem mert próbálni, hanem vissza tért oda, a' hol ennekelötte vólt.

Az alatt, mig a' fellyebb említett Frantzia colonnék *Cateau* ellen dolgoztak, egy más colonné *Koburg* hertzeg Gen. Májor alatt *Solesmesnél*, és *Ottó* F. M. Lájtnánt corpusától való, és *Denaing* mellett külső örrön állott vitézeinket támadta meg, 's vissza is nyomta őket egy kevésbé; hanem minekutánna Császár huszár regemen-

téből való kapitányok *Boronkay*, és *Philippovich* közibe vágta volna, sokáig ki nem álhatta a' sarat, hanem vissza fordúlva, a' *Vaasti* tetőkre vette magát, 's onnan, igyekezte egész estig seregeinket háborgatni, és tanyáikról vissza nyomni, de valamint amott, úgy itten sem bődögülhatott fel-tételében.

Hasonló vak tsapásokat akart a' *Scaldis* vízének jobb partján tenni az ellenség: mindazáltal itten is illendő módon fogattatott néhai *Eszterházi Antal* gyalog regementéből való *Bideskúty* Obristlajtinánt által.

Ezen külömb-külob-féle tsatázásokban mindnyájan jelesen viselték magokat a' Cs. K. seregek, és azoknak tisztyei. Különösön dicsértetnek *Koburg* hertzeg F. Marsal által *Finke* Gen. Májor, *Jelachich* Oberster, *Stefaits* fő Strázsamester a' Ferdinánd fő hertzeg, avagy volt *Eszterházi Imre* huszár regementétől; *Nagy* Obristlajtinánt *Ötvös*, *Boronkay*, 's *Philippovich* kapitányok, és *Gyimóty* fő hadnagy a' Császár huszár regementéből; hertzeg *Schwartzenberg* Oberster Czezschwitz vasassai között; *Pulzky* kapitány az Ingeniur corpustól, a' ki is jól helyheztetett a' ágyúi által egészen öszve zavarta az ellenséget; *Seethal* fő hadnagy *Kray* Generálnak adjutánsa; *Keszler* fő Strázsamester Császár huszár rghöl; *Degelman* Obrist Lajtinánt, és *Wodniánszky* fő Strázsamester az Uláhnusok között; a' 2 granatéros batallionoknak commendánsai, u. m. *Mallovez* Obristlajtinánt *Sztáray*, *Rousseau* Obristlajtinánt *Württemberg* és *Csepy* Obristlajtinánt *Boliö*; volt Orosz gyalog magyar regementéből 's a' többi. — A' *Bétsi* udvari újság jelentése szerént, 1200 *Franzia* hullott el ezen tsatázásban, részünkről pedig 26, és 188 kapott sebet, e' mellett 25 tévelyedett el. A' sebbe estek közt vagynak *Piron* fő hadnagy, *Lucker* all hadnagy, és *Dichtel* zászló tartó *Brechainville* regementéből; Báró *Ötvös* kapitány, *Gyimóty* fő hadnagy, és *Duxovszky* all hadnagy a' Császár huszár rghöl, *Horváth Imre* fő hadnagy, és *Olgay* all hadnagy *Ferdinánd*

hertzeg hufzár regből; végtére *Salamon* alk hadnag *Kavanagh* vasas regből.

Riesz Gen. Májornak *Koburg* hertzeghez küldött jelentése szerént, Márt. 30 dik napján hajnalba két batallion gyalog, és két escadron lovas Frantziáság indult ki *Bouchainból Mastaing* nevű helység felé, körül belől állott vigyázó seregeinknek vissza nyomattatásokra. A' gyalogságnak fele a' falut el foglalta, más fele a' falun túl lévő tetőkre ment fel, a' lovasság pedig a' *Mastaingi* völgyből nyargalt ki *Hasinkourtig* portára ki ment 24 hufzárjainkra, a' kikre *Abcon* mellett állott *Smola* nevű ártilléria fő hadnag keményen tüzeltetvén, kéatelenek vóltak magokat vissza húzni. A' hufzárjainkat szüntelen boszszontó Frantziák *Ferdinánd* fő hertzeg hufzár regimentéből való *Morvoy* vitéz káplárt, lovának agyon lövettetése után, körül kerítették 's el fogták, melly miatt hufzárjaink meg mérgesitetvén *Olgyai* hadnag vezérlése alatt rajta hajlottak a' Frantziákon, és nemcsak vissza üzték őket, hanem el fogatott káplárjokat is ki mentették a' fogságból, a' melly alkalmatossággal *Olgyay* hadnag bal válla lapotzkáját öfzve törte egygy ágyú golyóbis; az ő helyére ment *Horváth Imre* fő hadnagynak pedig a' bal keze lövetett keresztül. És így *Abcon* mellett is vissza verettetvén a' Frantziák, lovasságoknak egy részével *Somain* felé indúhtak. Az itten vigyázaton vólt *Gr. Gyulay* fő Strázsamester mind addig tartóztatta *Odonel* szabad seregéből való batallionnyával őket, mig azon vidéken állott, *Ferdinánd* fő hertzeg hufzár regimentének sok hadi virtusokkal ékeskedő *Obestere Dévay* úr egygy 6 fontos ágyúval oda érkezett, és mind jól intézett tüzelése, mind hufzárjainak vitéz karja által vissza üzte vólna a' Frantziákat.

Azon fortélyt is körülállásostúl égygyütt le írja hertzeg *Koburg* F. Marsal, mellyel élt *Givet* és *Filippeville* közt az *Orániai* örökös hertzeg,

és a' mellyet mi is említettünk múlt postán küldött újság levelünknek 444-dik lapján.

Mack Gen. Májornak parantsolattyaából Márt. 26 dik napján *Filippeville* környékére portázni kiment *Bayersperg* Nassau vasas rgből való kapitány, 3 Frantzia bagázsias szekérre bukkant *Marienburg*hoz fél óranyi járó földre, és az ezeket kísérő 30 Frantziák között 21-et le vágott, 7-et pedig el fogott, még pedig minden maga vesztesége nélkül.

Gróf *Clerfóitnek*, April. 1-ső napján költ jelentése szerént, Márt. 29-dikén számos Frantziáság támadta meg a' *Poperingi* sántzokban lévő seregeinket, a' kik ellen noha reggeli 6 órától fogva dél előtti 11 óráig igen derekasan védelmezték magokat, mivel mindazáltal nagy számmal vólt az ellenség, kéntelenek vóltak nékie azon tanyákat által engedni. Azonközben oda érkezővén néhány segítő seregek vissza fordútlak, a' prédálásban foglalatoskodó Frantziákat meg támadták, és neintsak a' nevezett helységből, hanem annak környékéről is el üzték őket. A' mint iratik, sokan el hüllottak közöttök, a' sebbe esteknek száma sem kitsiny. Részünkről, a' reguláris katonaság között két ember kapott sebet, a' fegyveres parasztság között pedig négy ember hólt meg.

Német Birodalom.

A' Fels. Prussziai király *Fridrik Wilhelm* múlt hólnapnak végén egy irást adatott bé a' *Ratisbonai* közönséges gyűllés tagjainak, mellyben okát adja, miért húzta légyen vissza a' *Rajna* mellett táborozó hadi seregeit, ki vévén 20 ezer embert, mellyel rész szerént mint Német Birodalombeli V. Fejedelem, rész szerént pedig a' Fels. Római Császárral kötött szövetsége szerént tartozik a' nevezett birodalmat védelmezni. *Elsőben* is azt beszéli elő ezen bé adatott irásában, mi indította légyen ötet a' Frantzia nemzet ellen való hadakozásra, nevezetesebb okai az említett nemzet-

nek törvénytelenége, a' Német Birodalmomba való bé ütése, és a' polgári jó rendnek el törölte-
tésére fordított igyekezete. *Másodszor* azt adja
elő, hogy három ezretől fogva minden tu-
lajdon hasznára való tekintet nélkül, egyedül ha-
zafiúi szeretetéből, 70 ezer emberből álló armádiát
tartott tulajdon költségén, melyet, mivel tarto-
mányainak tetemes kára és királyi kints tárának
egész ki ürülése nélkül továbbá nem folytathat-
ta volna, arra határozta meg önnön magát, hogy
ha az ígértetett pénzbeli segítségen kívül, hadi
seregeinek elegendő tábori eleséget fog a' Német
Birodalom szolgáltatói, valamint eddig, úgy en-
nekutánna is kész leszen azok által a' Német Bi-
rodalmat védelmeztetni, és továbbá is folytat-
ni a' Frantziák ellen indított háborút. — Mi-
vel pedig nem tettett a' Német Birodalombeli Fe-
jedelmeknek az eleikbe tettett feltételnek tellye-
sítésére magokat meg határozni, hanem inkább
tulajdon jobbágyaikat fegyverben öltöztetvén, kül-
deni az ellenség ellen: ahozképest kéntelen a'
Fels. Prussziai király tulajdon birodalmainak fel-
tartása végett, 20 ezer emberén kívül, minden ha-
di seregeit vissza húzni, és az eddig való szöve-
tségtől el álván, magának hagyni a' Német Biro-
dalmat. Haszontalannak, veszedelmesnek, és a'
fel tett tzéllal ellenkezőnek lenni mondja a' föld
népének fel fegyverkeztetését. — *Haszontalannak*
egy olyan ellenség ellen, a' melly nagy szám-
mal, egész vakmerőséggel, és számos ártillériá-
val szokott hadakozni; *veszedelmesnek*, mivel az
által előbbi életének módjától ki vetkeztetik, és
a' földnek mivelésétől el vonattatik a' köz nép,
a' fel-tett tzéllal ellenkezőnek, a' mennyiben lehe-
tetlen, hogy a' fel fegyverkeztetett köz nép egyen-
lő módon dolgozhasson a' reguláris, és fegyver-
ben nevedett katonasággal együtt. — Utóly-
lyára nehezen szenved a' király, hogy sokak ál-
tal azzal vádoltatott, mintha a' jelenvaló hada-
kozásban nem a' köz jót, hanem maga hasznát
kereste, és egynéhány püspökségeket seculári-
záltatni, 's birodalma alá vetni akart volna,

Minekélötte a' *Rajna* mellett táborozó seregeit vissza indította volna a' Pruffziai király, ezt írta Márt. 11-dik napján hertzeg *Koburg* F. Marsalnak: „ Akarom jelenteni, hogy én a' Status „ dolgainak eddig való folyamattya által kéntele- „ nitettem F. Marsal *Möllendorfnak* meg paran- „ tsolni, hogy 20 ezer embert *Kalkreuth* Generál „ Lajtnántnak kórmánya alatt hátra hagyván, „ több hadi seregeimet indítsa ki, 's küldje még „ most *Colonia* felé. Arra való nézve kérem „ kegyelmedet, ne sajnállyon olly jó rendelése- „ ket tenni, hogy hadi seregeimnek el menete- „ lek, alkalmatosságot ne szolgáltasson az ellen- „ ségek tovább való bé nyomulására. Mivel „ rendeléseket kelletik tétetni hadi seregeimnek „ *Coloniába* lejendő utazásokban való táplálta- „ tásokra, nem mingyárt, nem is egyszeriben, ha- „ nem tsak osztályonként fognak azok onnan el „ menni, és így elegendő ideje leszen kegyelmed- „ nek a' szükséges rendeléseknek meg tétetések- „ re. Azonközben reménylem, hogy úgy fogja „ kegyelmed maga dolgait intézni, hogy minek- „ utánna *Möllendorf* F. Marsal készületeit el vég- „ zéndi, és el indulásának idejéről hirt adánd, „ semmi nehézség nem fogja parantsolatomat a- „ kadályoztatni.

Lengyel Ország.

A' múlt hólnapban támadott Lengyel Ország- gi zenebonának első és kiváltképen való indító oka a' vala, hogy sok tisztek, a' kik pénzen vet- ték tisztségeiket, kéntelenek vóltak tetemes károkkal hivatalyokról le mondani. *Madalinszky* brigadéros Generális, a' ki a' Lengyel seregek reductiójának, avagy meg kissebbitetésének magát leg elsőben ellene szegezte, azt állította, hogy régtől fogva semmi zsoldot nem kapván brigadája a' Lengyel respublikának kints tárából, tulajdon erzfényéből fizette legyen azt, következésképen tsak nem eggy millió Lengyel forintot költött arra. (1 Lengyel forint 5 magyar garasból

áll) És így világosan ki mondotta, hogy valameddig ezen tett költsége nékie vissza nem fizetetik, nem engedelmeskedhetik a' reductionalis parantsolatnak; sőt, hogyha bé nem tellyesitetne kívánsága, kéntelen leszen confoederatiót tsinálni. Minekutánna 2000 főre szaporodott volna az alattavalóknak száma, néhány Lengyel Országban lévő Austriai és Prussziai só-tárakra tsapott, kasszájokat ki üresítette, onnan a' déli Prussziai tartományokba ütven, öszve tsapott a' Prusszus seregekkel, és sokakat le is vagdalt közzülök. — Úgy hallatott, hogy *Madalinszky* a' Prusszusok kezére került, és hogy a' kormánya alatt volt nyúghatatlan Lengyelek a' Prusszusok és Oroszok által meg zaboláztattak. Az alatt, míg *Madalinszky* ezeket mívelte volna, egymás hasonló vezetes történet esett Lengyel Országban. Tudniillik *Kofziuskó* Lengyel Generál, a' ki is ennek-előtte való Amerikai revolutióban, *Washinthon* Generál alatt szolgált, 1792-dik esztendőben történt Lengyel revolutiókor a' Lengyel seregeket kormányozta; hanem a' *Targovitz*i confoederatió után reménytelenül oda hagyta hazáját, ismét vissza tért abba, és a' midőn ingyen senki sem vélte volna, akkor toppant *Krakauban*. Az ott lévő 4 vagy 500 főből álló Orosz őrizet Mártz. 22 dikét követett éjjel, onnan el akart menni; hanem külömb-külömb féle szinek alatt *Wodzicky* Lengyel Generál által meg tartoztatott más nap reggelig. Ugyan azon napon érkezett oda *Kofziuskó* Generál is, és bé zárattatván a' városnak kapui, azon Palatinátusnak főbb rendjeivel meg jelent a' *Krakai* fő tanáts-házban, holott fő kormányozónak választatván a' nemzet által, le tette a' hitet, 's az ő hivségére pedig mindgyárt fel esküttek az ott volt Lengyel seregek, azon Palatinátusnak karjai és rendjei pedig eggy közönséges végezést tsináltak, mellyben arra kötelezték magokat, hogy az Oroszok és Prusszusok által erőszakosan el vétetett tartományokat vissza szerezni, és az 1791-dik esztendőben, *Májusnak* 3 dik napján készitetett *Warsóviai* új constitutiót

helyre állítani akarják. Ezen confoederatiónak végbe menetele után minden királyi udvarban találtatott kasszát, aranyat, ezüstöt, s. a. t. elfoglaltak; sőt a' mi több, sok helyekről nagy summa pénz küldetett nékiek. Eggy criminalis szék is állítatott ott fel, a' melly 12 tagokból áll, 's erőszakosan akar azon fel kelésre másokat is fel indítani. Úgy hallatik, hogy ezen confoederált seregek és Oroszok között immár tsata is történt, mellyben az elsőbkek meg verették. Minéműki menetele fog ezen zenebonának lenni, meg mutatya a' következő idő.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* utólsó ki nyilatkoztatott öszve esküvésnek *Hebert*, *Momoró*, *Vincent*, *Roussin*, és mások vóltanak a' fejei, és nemtsak Generálisokat és ministereket, hanem a' mi több, a' N. Gyűlésnek néhány tagjait, és a' hadi ministert is magok pártjokra vonták, a' külső hatalmasságokkal égyget értettek, a' Frantzia ármádiát sípjok szerint való tántzolásra tanítani akarták, és azokat, a' kik fel-tételeikben akadályokra lehetek vólna, rész szerént tömlötzre hányatták, rész szerént gvilotiniroztatták.

Chabót ex-kaputzinusnak bór-íszakossága miatt tudódott ki ez a' titkos öszve esküvés. *Robertspier* és *Barrer* előre ki tanúlták, hol és kik által koholtatott légyen az, és hogy áldozattyává ne legyen ezen complótnak, beteggé tette magát *Robertspiere*, és *Barrerére* bizta az általa készitetett plánumnak végbe vitelét. Ez tettetvén a' Kordeliesek klúbjokhoz való hajlandóságát, néhány bátor Jakobinusokkal égyütt abba bé ment, annak fejeivel meg békéllett, és maga is *Robertspiere* el-lenségének lenni tettetvén magát, kevés idő alatt ki tanúlte a' titkos complót. Ennek plánuma vala a' Jakobinusoknak és N. Gyűlés tagjainak meg fogattatások, és meg ölettetések; de mivel nagy lárma indítatott vólna e' miatt *Párisban*, úgy vólt el rendelve, hogy *Pichegrü* Generál

mennyen ármádiájával a' *Párisiaknak* segítségekre, az alatt pedig bellyebb nyomúlván az éggyesült seregek Frantzia Országba, egymás után szedjék el az ellenségnek várait, 's nyomon kövessék *Pichegrü* Generált. Ezt az egélz plánumot tehát héjjába valóvá tették *Robertspiernek* fortélyossága, és *Barrerének* rendkívül való bátorsága.

Az ölzve esküttek, és már gvillotinirozttak ellen tett inquisitióból ki sült, hogy a' Frantzia respublikára nézve ennél veszedelmesebb contra-revolutió nem vólt, mellynek fejei *Ronsin*, *Hebert*, *Momoró*, és *Vincent*, eszközei pedig idegen pénz váltók vóltanak. Ez az ölzve esküvés már régtől fogva el kezdődött, a' patriotismusnak szine alatt folytattatott, és a' midön már igen közel lett vólna ki ütéséhez, akkor tétetett semmivé. Sőt a' mint az actákból ki tettzett, *Párisnak* némelly olztályai is éggyet értettek velek, alattomban ezek is gerjelztették a' tüzet, és egélzlen semmivé akarták a' mostani igazgatásnak formáját tenni. — A' fellyebb említett ölzve eskütteknek fejeik egy *Passyn* nevű faluban *Páris*hoz nem mellze, *Koch* Hollándus pénz-váltónál szoktak ölzve gyülleni, és tellyes reménységben lévén fel tételeknek szerentsés ki meneteléről, gyakorta egélz éjtzakákon vendégeskedtek. Mindeniknek külömb-külob-féle kötelessége vólt; *Ronsin* gyakorta bé ment a' *Párisi* tömlötzökbe, és azoknak neveiket, a' kik alkalmasok vóltak a' complótnak segítésére, fel jegyezvén, bátorította őket. — *Hebert* és *Vincent* a leg jobb patriótákat is el vádolták, és gyülölségesekké akarták a' nép előtt tenni. — Mások szüntelen ótsarolták és rágalmazták a' Köz. jóra ügyelő commissiónak tagjait, új nemzeti kép viselőket kivántak válalztatni, 's éhség által akartak *Párisba* zenebonát indítani. — Néhány közel fekvő helységek, a' mellyek t. i. az ölzve eskütteknek párttyokra vonattak, kemény büntetés alatt meg tiltották a' lakosoknak, hogy semmi eleséget ne vigyenek *Párisba*, és a' melly eleséget elől

utól tanáltanak, magok meg vették, és vagy a föld alá ásták, vagy pedig a vízbe hányták.

* * *

Jelentés.

Gróf *Struenzeenek*, ama híres *Dániai* Naturalistának, *Münter* nevű Doctor és pap által, a keresztény vallásra lett meg térítése, valamint aiatson sorsból Gróffi rangra való lépése, a Dániai király és az Ország ellen véghez vitt gonoszságának ki nyilatkoztatása, 's azért érdemlett büntetése, fejének és kezeinek karókra függesztése, más tagjainak négy-felé való vágatása, 's az után kerékbe lett törettetése, 's egyéb kinosztatásai, olly' nagy figyelmet okoztak, ezen nálunk lévő századnak 72 ik elztendeje táján, hogy az ezekről való történeteket, a maga valóságába elő-adó könyvnek, egymás után négy izbe való ki-adása miatt, allig tudott meg hűlni, a német könyv nyomtatóknak sajtója.

Ezen említett dolgokat magába foglaló, 's égyfzersmind Naturalistákat is tzáfoló 's térítő könyv, magyar sajtó alá készülvén, jobban reményli az érdemes közönségnek maga eránt való figyelmét; a' mennyivel inkább helybe lehet hagyni egy ilyen munkának magyar világ eleibe való botsáttatását 's bővítését, olyan időben, a' midőn a' naturalismusnak ragadós és veszedelmes mételye, valamint egy részről Frantzia Országot, olly' szánni méltó zavarral borította el; mely miá tsak nem egész Európa tsendessége fel háborodott: úgy más részről, a' keresztény vallást, lassú és észre allig vehető lépésekkel kívánja vesztegetni.

Ezen okból, addig is, míg mások az említett naturalismus ellen, nagy böltsességű új munkákkal, az érdemes közönségnek, elő-menetesen használnának: kívántam és kívánom a' fent nevezett naturalistának meg téréséről való könyvet, ilyen formán magyarítani:

1. *Struenzee* társának, *Enew. Brandtnak* meg térését is hozzá ragasztani; annak mint naturalistának, ennek mint fél kereszténynek.

2. Tulajdon képeiket le rajzolva, a' könyv' eleire iktatni, hadd láttásának ábrázatbeli lineázattyaik is. Ide fognak járúlni:

3. *Struenzeenek*, a' vallás felől való értelme meg változtatása módjának maga által lett le írása.

4. A' gonofzságnak mint esett ki nyilatkoztatása, és egyéb környülmények; nevezetesen, hogy és mi módon küldödtek *Brandthoz*, alattomba név aláírás nélkül, két intő és a' gonofzságtól hathatósan idegenítő levelek? hogy ment véghez a' nyomozás? mit vallottak a' királyi biztoshoz küldött tulajdon írásaikban? mitsoda illet adatott és mondatott reájok? s. a. t.

5. Egynéhány könyvekre citál a' térítő *Münter*, mellyeknek foglalattyaikról semmit sem szólván, minthogy sokaknak nints módjok vagy meg szerzéseken, vagy meg olvashatásokban, hogy valamit bővebben tudhassanak róllok: tehát azokról is a' hol szükséges lejénd, szólni; sőt némelly foglalványait is ki szedni, illendőnek láttzik.

6. Valamint több felelet kívántatik eggnéhány ellenvetésekre: úgy, vagynak a' naturalistáknak azólta több új ki fogásai is, mellyekre hellyel hellyel Scholionokba, jegyzések és feleletek fognak rövideden tétetni.

7. A' leg későbbi, és így, talám a' leg bővebbi nyomtatványból munkálódván, ha hogy a' könyv nagyra nevelkednék: tehát a' végihez, vagy több, rész szerént Grófi és Bárói rangú; rész szerént tudós tanúlt fejekből lett, naturalistáknak halálok' órája felé esett meg térések; vagy pedig Stackhousból, Seilerből, Lessből, Doederleinből, és egyéb új Theologusokból, a' keresztény vallás okosságáról való erősségek fognak ragasztódni.

Mellynek, e' fel-tételek szerént való ki-adás, úgy akar rövid időn a' magyar világ eleibe botsáttatni: ha még valaki ezen nevezett könyv-

nek magyarításához nem fogott, annyival inkább tökéletességre nem vitt. Mellyre nézve, ha ebben más is meg indúlt, vagy talám már sajtó alá is rendelte: hogy hirül adni méltóztassék, azon tzeleből kérettetik szeretettel; ne hogy héjjába essék, annak tökéletes végre hajtásáig való fáradsága, eggy olyan személynek, a' ki külömben más munkával igyekezik az érd. közönségnek használni.

Az erről való tudósítást meg nyerhetem; ha az akár postán, akár a' nélkül, ama nagy érdemű Tiszt. Túdós *Mindszenti Sámuel* úrhoz, R. Komáromba utasittatik. Költ Komárom Vármegyének Arany-kert nevű szigetében, F. Gelléren. Bőjt-elő havának 17. dik napján 1794.

Czikó Pál Prédikátor.

* * *

Új Aradon T. N. *Temes* Vármegyében Méltóságos udvari Consiliárius és Referendárius, 's fő Ispány *Lovász Sigmund* úr Jószágában, az ez-tendő által tartatandó vásároknak ideje ő Felsége Privilegiuma mellett, meg változtattatván, ezentúl e' következő terminusokon fognak a' vásárok tartatni, u. m. az *első*: Húsvét előtt virág vasárnapján, az új kalendáriom szerént; a' *második*: Szent Péter és Pál napján, az ó kalendáriom szerént, melly esik 10. dik Juliusban; a' *harmadik*, vásár Demeter napján, az ó kalendáriom szerént, melly esik 6. dik Novemberben.